

מבשר טוב

ליל שבת

פרשת ויישב – שבת חנוכה

תשפ"א לפ"ק

פה עיה"ק ירושלים ת"ו

מאמר משיח בן יוסף

א

הקדמת הקושיות בפרשתנו

"וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו, בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. אֵלֶּה תִּלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף וְגו' (לז, א-ב).

פירש רש"י: "ועוד נדרש בו, 'וישב', ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלוה, אומר הקב"ה, לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה" ע"כ.

מבואר הטענה על בקשת השלוה של יעקב אבינו ע"ה, מחמת כי דיין להם לצדיקים בשלוה המתוקנת להם לעולם הבא, ואינו ראוי להם לבקש השלוה גם בעולם הזה.

וצריך עיון שטענה זו נסתרת לכאורה מדברי הרמב"ם בשלהי הלכות מלכים (פי"ב ה"ד), וזה"ל: "לא נתאו החכמים והנביאים ימות המשיח, לא כדי שישלטו על כל העולם, ולא כדי שירדו בעכו"ם, ולא כדי שינשאו אותם העמים, ולא כדי לאכול ולשתות ולשמוח. – אלא כדי שיהיו פנויין בתורה וחכמתה, ולא יהיה להם נוגש ומבטל, כדי שיזכו לחיי העולם הבא" עכ"ל.

הרי מבואר שכל עיקר הציפייה לביאת המשיח שאנו מבקשים תדיר, עיקרה כדי שיזכו לשלוה ויהיו פנויים בתורה ובחכמתה. ועל כך התאו כל החכמים והנביאים לימות המשיח, שלא יהיה נוגש ומבטל בעבודתו יתברך.

ובוודאי אף בקשת השלוה של יעקב אבינו ע"ה לא גריעא ממה שנתאו החכמים והנביאים אל השלוה, כדי שיהיה פנוי בתורה ובחכמתה ולעבוד השם יתברך מתוך אותה שלווה.

ומוכח אם כן שאין בכך שום דופי בבקשת שלווה זו, שהרי על מתפללים ומתאוים ישראל תמיד לימות המשיח. וצריך עיון אם כן מה טענה היתה כאן על כנגד בקשת השלוה של יעקב אבינו ע"ה.

ובהמשך הפסוקים "אלה תולדות יעקב יוסף", פירש רש"י ז"ל (בפירוש השני שעל פי מדרש אגדה): "תלה הכתוב תולדות יעקב ביוסף, מפני כמה דברים, אחת שכל עצמו של יעקב לא עבד אצל לבן אלא ברחל, ושהיה

זיו איקונין של יוסף דומה לו. וכל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף, זה נשטם וזה נשטם, זה אחיו מבקש להרגו וזה אחיו מבקשים להרגו, וכן הרבה בבראשית רבה" ע"כ.

נמצא להך פירושא, כוונת הכתוב בייחוס תולדות יעקב אל יוסף דייקא, מחמת שהוא עיקר תולדותיו של יעקב, וכל עצמו של יעקב בא בשביל יוסף. ולכן אותו אהב מכל בניו, והיה בנו חביבו וזיו איקונין שלו דומה לו, ומסר לו כל תורתו. וכמו שהביא רש"י מן המדרש, שכל מה שאירע ליעקב אירע גם ליוסף. וכל זה מורה על הדבקות שביניהם, שכל עיקרו של יעקב מסר עצמו בשביל יוסף.

ועדיין צריכים אנו אל הביאור, מה כוונת הכתוב ללמדנו בזה, היה כל עיקרו של יעקב בשביל יוסף, ולמה נצרך כל זאת, וצריך ביאור.

גם צריך עיון בדין "קפץ עליו רוגזו כו", מאי טעמא קפץ 'עליו' על יעקב אבינו. מאחר שכפי הנראה הרי זהו "רוגזו של יוסף" ותיקונו שנצרך הוא לתקן בעצמו, שהרי כל הניסיונות והייסורים עברו על ראש יוסף ולא על יעקב אבינו, ואם כן מדוע נצטרך אותו צדיק להצטער ולסבול כל כך מאותה צרת יגון של תיקונו של יוסף.

והלום חזינן בשאר האבות שהיה כל אב עומד בניסיונותיו בפני עצמו, כאשר כל אחד מהאבות עברו עליו הניסיונות והייסורים שנגזרו עליו עבור זרעו אחריו, כענין (אבות ה, ג) "עשרה ניסיונות נתנסה אברהם וכו'". וכן יוסף הצדיק שכידוע נחשב אף הוא בין האבות ושבעת הרועים, נצרך גם כן לעבור את ניסיונותיו ולתקן את מה שנצרך לתקן בעולם. – אבל מה ענין כל זאת ליעקב אבינו, ומדוע נצרך להכניסו עמו בכל צרתו הגדולה, אחר שכבר עבד מצד עצמו את כל צרותיו וייסוריו הקשים, והדבר צריך תלמוד.

ואכן מצינו רק כאן ביעקב אבינו ע"ה שביקש כבר לישיב בשלוה, ולא בשאר הייסורים שעברו עליו, וכן על האבות הקדושים בכל ייסוריהם שלא התלוננו עליהם מעולם.

וכנראה הבין יעקב אבינו מתוך מה שקפץ עליו רוגזו של יוסף, שלא השלים עדיין בשלימות את מה שמוטל עליו להשלים. כמו שהשלימו האבות את המוטל עליהם, וזכו אחר כך לשלוה והשקט. אמנם כפי שיבואר, מצד עצמו בוודאי כבר השלים הכל, אלא שעדיין נצרך בשביל דורותיו אחריו להכין עבורם את הדרך, בהיותו בחיר שבאבות.

ב

הכנת האבות את ישראל לעמוד איתן בכל גלויותיהם

והנראה בעזה"י, בהקדם דברי המדרש בפרשא דידן (ב"ר פד, ג): "וישב יעקב. – לא שלותי ולא שקטתי ולא נחתי ויבוא רוגז' (איוב ג, כו), 'לא שלותי מעשיו, 'ולא שקטתי מלבן, 'ולא נחתי מדינה, 'ויבא רוגז' בא עלי רגזו של יוסף" עכ"ל.

דורש המדרש מקרא זה האמור כלפי ייסורי איוב, שגם נדרש לגבי ייסורי הצרות שתכפו את יעקב אבינו ע"ה, בצרת עשיו ולבן ודינה וכו'.

והנה מצינו עוד במדרש שלהי פרשת בשלח בדרשת זה הפסוק עצמו, שהוא נדרש גם כלפי ארבעת הגלויות שגלו ישראל. וזה"ל (שמו"ר כו, א): "הדא הוא דכתיב (איוב ג, כו) 'לא שלותי ולא שקטתי ולא נחתי ויבא רוגז'. – 'לא שלותי מבבל, 'ולא שקטתי ממדי, 'ולא נחתי מיון, ויבא רוגז באדום" ע"כ.

מבואר מזה שמכוונים אלו ב' הדרשות בהדי הדדי, זה לעומת זה. כאשר כבר ייסד לנו הרמב"ן ז"ל בריש פרשת לך לך, כיסוד ושורש לכל חומש בראשית, שכל מעשה אבות סימן לבנים, ולכן מאריכה תורה בפרשיות הללו בכל מעשה האבות, שכולם לסימן לדורות עולם.

וז"ל הרמב"ן (בראשית יב, ו): "אומר לך כלל, תבין אותו בכל הפרשיות הבאות בענין אברהם יצחק ויעקב, והוא ענין גדול, הזכירוהו רבותינו בדרך קצרה, ואמרו (תנחומא לך ט) כל מה שאירע לאבות סימן לבנים. ולכן יאריכו הכתובים בסיפור המסעות וחפירת הבארות ושאר המקרים, ויחשוב החושב בהם כאלו הם דברים מיותרים אין בהם תועלת, וכולם באים ללמד על העתיד. כי כאשר יבוא המקרה לנביא משלושת האבות, יתבונן ממנו הדבר הנגזר לבא לזרעו" עכ"ל.

ואשר לפי זה כל אותם המקרים שבאו על יעקב, "לא שלותי מעשיו, ולא שקטתי מלבן, ולא נחתי מדינה וכו'", כולם סימן הם לבנים וללמד על העתיד לבוא על ישראל, שאף הם עתידים לכל אלו הניסיונות של "לא שלותי ולא שקטתי ולא נחתי וגו'", ונתקיימו בהם בשנות גלותם. וכאידך דרשה דקרא: "לא שלותי מבבל, ולא שקטתי ממדי, ולא נחתי מיון וכו'".

ומתוך אותם הניסיונות והייסורים שעברו על יעקב אבינו ע"ה, שעמד בהם בעוז ותעצומות, הכין וכבש הדרך לבניו ולזרעו אחריו, שיוכלו אף הם לעמוד איתן בכל אותם הצרות. והחדיר בהם כוחות עצומים וחיות קודש, להחזיק מעמד בגלות המר הלז, שלא ליפול ברוחנו ולא להתייאש מתוך כל צרות הגלות הקשים, "כי לא יטוש ה' את עמו וגו'" (ש"א יב, כב).

ואילולי שעמדו אבותינו בכל הניסיונות הללו והתגברו כנגדם, להכין ולהקל הדרך עבורנו, לא היה שום אפשרות קיום לשונאיהם של ישראל לעמוד בכל אורך הגלות הקשה והצרות והייסורים שתוכפים אותנו בהם.

וזאת היה מסור לאבות הקדושים מקובל בידם מעת ראשית הבריאה, שמוכרח העולם לעבור כמה ייסורים וגלויות, שצריך לזככו ולתקנו עד שיגיע עת קץ, ומתוך כל אותם הכנות ותיקונים נעשה ונברא עולם התיקון, כשיהיה כל העולם כולו מוכן בשלמות.

ועל דרך שדרשו במדרשת תיכף עם תחילת הבריאה בפסוק (בראשית א, ב) "והארץ היתה תהו ובהו וחושך על פני תהום, ורוח אלקים מרחפת על פני המים". ובמדרש (ב"ר ב, ד): "רבי שמעון בן לקיש פתר קריא בגלויות, 'והארץ היתה תהו' זה גלות בבל, שנאמר (ירמיה ד, כג) 'ראיתי את הארץ והנה תהו'. 'ובהו' זה גלות מדי, (אסתר ו, יד) 'ויבהילו להביא את המן'. 'וחושך' זה גלות יון, שהחשיכה עיניהם [גירסת הדברי בינה: וליבם] של ישראל בגזירותיהן, שהיתה אומרת להם, כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל. 'על פני תהום', זה גלות ממלכת הרשעה, שאין להם חקר כמו התהום, מה התהום הזה אין לו חקר אף הרשעים כן. 'ורוח אלקים מרחפת' זה רוחו של מלך המשיח, היאך מה דאת אמר (ישעיה יא, ב) 'ונחה עליו רוח ה' וכו'" ע"כ.

והיינו שרומז הכתוב מיד בהעמדת עולם ומלואו, שלכך הוא נצרך לתקן עולם במלכות שמים, להביאו אל שלמות תיקונו, מתוך כל אותם הגלויות והקשיים שעוברים ישראל בעולם. ובכך מתקנים בעולם כל בחינות "תהו ובהו וחושך", שעל ידי כל התיקונים הללו הנעשים מתוך כל ייסורי וצרות הגלות, בא העולם אל תכלית שלמות תיקונו, בהתגלות מלכות שמים על פני תבל, ורוח אלקים מרחפת על פני המים ברוחו של מלך המשיח.

ולפיכך ידעו האבות היטב שלא בכדי עוברים עליהם כל הניסיונות והצרות הללו, אלא שצריכים להבין בהם את ישראל לקראת גלויותיהם הקשות. ובעמידתם איתן במסירת נפשם חלבם ודמם לה' ולתורתו, מחדירים כוחות עצומים בכל לב ונפש לדורות שלאחריהם שיוכלו אף הם לעמוד בכל אותם גלויות, כי מעשה אבות סימן לבנים כמבואר.

ולפיכך נראה כאשר התקיים בו עתה ביעקב אבינו ע"ה, "וישב יעקב בארץ מגורי אביו", היה סבור שכבר נשלם הכנת התיקון שנצרך להעמיד לדורותיו אחריו, לעמוד בעוז בכל גלויותיהם. אחרי שכבר עמד בעוז בצרות עשיו ולבן ודינה, ועתה הגיעה עת "וישב יעקב", בישיבה אל המנוחה ואל הנחלה בארץ מגורי אביו.

ולכן 'ביקש יעקב לישוב בשלוה', שלפי דעתו שכבר השלים מה שנצרך בהכנת גלויותיהם של ישראל, אם כן הגיעה עת השלוה, כמבואר בדברי הרמב"ם שהובאו (באות הקדום) שאחר כל הגלויות באה השלוה להיות פנויים בתורה ובחכמתה, להתקיים בו 'וישב יעקב' בישיבה בשלוה ובהשקט בטח.

ברם 'קפץ עליו רוגזו של יוסף', ללמד שעדיין לא נשלם לגמרי כל התיקון הנצרך להכנת העולם לשלוה של ימות המשיח. ועדיין נותר הכנת תיקון גדול אחד שנצרך להכין בעולם בסדר "רוגזו של יוסף".

והיינו שאומר להם הקב"ה לצדיקים הללו היוצאים וכובשים הדרך לבניהם, ועסוקים בזריעת ההכנה לדורות עולם, שהם אינם ראויים אל השלוה עדיין, כל עת שלא השלימו עבודת הכנתם לדורות עולם. ודיים לצדיקים הללו במה שמוכן להם לעולם הבא, אבל בעולם הזה עדיין אין בידם אפשרות השלוה, עד שישלימו את כל ייעודי תיקונם, שנצרכים להכין ולהכשיר לבית ישראל לדורות עולם.

ורק לאחר שעמד בעוז בצרת 'רוגזו של יוסף', והשלים התיקון הנצרך בכל העניינים כולם, כאשר יבואר. אז זכה באמת אל המנוחה ואל השלוה, כדרך שהתאוו כל הנביאים והחכמים לימות המשיח. שהרי ב"ז שנותיו

האחרונות, נתקיים בו (בראשית מז, כח) "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה וגו'", והיו אלו שנות שלווה בתפנוקי מלכא עילאה, ביחד עם כל בניו וזרעו כשרים וצדיקים צמודים עמו.

ג

סדר תיקון 'רוגזו של יוסף' להעמדת יסוד 'משיח בן יוסף' לפני התגלות משיח בן דוד והשלמת עולם התיקון

והנה זה התיקון הנצרך לישראל בסדר "רוגזו של יוסף", נעשה ונפעל בעולם על ידי יעקב ויוסף יחדיו, שהיו עומדים בו איתן יחדיו בכל אותה הצרה.

והיינו דקא אתי קרא לאשמועינן, "אלה תולדות יעקב יוסף", שכל עיקר תולדותיו של יעקב הוא יוסף הצדיק. ללמדנו שלא היה באפשרות להכין בעולם את תיקון 'רוגזו של יוסף' כי אם מתוך עבודת שניהם יחדיו, יעקב ויוסף האמורים בפרשה, זה משלים לזה וזה מסייע לזה. שבכל אותם שנים שעשה יוסף בצרות וייסורים וניסיונות קשים, היה אביו יעקב מתאבל ומתפלש בצערו הגדול, ומתפלל ומבקש עבור עמידתו האיתנה בניסיונותיו. ונמצאו יעקב ויוסף יחדיו מכינים אותה הכנה הנצרכת ברוגזו של יוסף, לדורות עולם, כדי שיהיו ישראל יכולים להכין גם הם בצרות וייסורים הללו את ימות המשיח והשלמת עולם התיקון, בגאולה השלמה בשלמות.

וביאור תיקון "רוגזו של יוסף", נראה על פי המבואר במדרשי רז"ל בכמה וכמה מקומות שבטרם התגלות משיח בן דוד, צריך להקדימו "משיח בן יוסף", שהוא מכין את ישראל ואת העולם לקראת ביאת משיח בן דוד. וכמבואר בסוגיא דסוכה (נב.): "תנו רבנן, משיח בן דוד שעתיד להגלות במהרה בימינו, אומר לו הקדוש ברוך הוא, שאל ממני דבר ואתן לך, שנאמר (תהלים ב, ז) 'אספרה אל חוק וגו' אני היום ילדתיך, שאל ממני ואתנה גוים נחלתך'. וכיון שראה משיח בן יוסף שנהרג, אומר לפניו, רבונו של עולם איני מבקש ממך אלא חיים, אומר לו חיים, עד שלא אמרת כבר התנבא עליך דוד אביך, שנאמר (שם כא, ה) חיים שאל ממך נתתה לו וגו'" ע"כ.

והיינו, כי 'משיח בן יוסף' מכין הדרגה למשיח בן דוד, ומה שפועל ועושה משיח בן דוד בגילוי והתגלות, הכין ופעל משיח בן יוסף בהסתר. וכל עיקר כוחו של משיח בן דוד לתקן עולם במלכות שמים בפהרסיא גדולה, יכירו וידעו כל יושבי תבל וכו', ויהיה העולם מלא באתגליא בכבוד מלכות שמים. – כל זה מתגלה מתוך אותה הכנה שקדם והכין לזה 'משיח בן יוסף' בתוככי הסתר הגלות.

וזה עיקר תפקידו ותיקונו של משיח בן יוסף, להכין הגדלות והמלכות שבישראל עוד בתוככי הגלות, ומלכות פנימית שיש בהם איתנה בתוכיותם בעוז ותעצומות בכל עת ומצב, גם בזמני גלות וייסורים וצרות, הרי בפנימיות יש בהם אותה גדלות ומלכות, שהיא טבועה בעצם טבעם של ישראל, שכולם בני מלכים, המוכנים ביסודם אל גדלות עם סגולה, שנקראים (שמות יט, ו) "ממלכת כהנים וגוי קדוש".

ואת כל זאת מכין 'משיח בן יוסף' בישראל, להטביע הגדלות בתוכם עוד בעצם קיומם בגדלות בתוככי הגלות. ומתוך אותה עמידה איתנה שיכין בן יוסף יציץ ופרח צמח בן דוד, בשלמות תיקון העולם בהתפשטות מידת המלכות על כל פני תבל, בעת שתתפרסם מלכות שמים בכל העולם כולו, ותהיה מלכות ישראל מולכת מסוף העולם ועד סופו.

ועל כך בא תיקון "רוגזו של יוסף", שאף הוא יש בו הכנה לקראת שלווה של ימות משיח בן דוד, ומן ההכרח להכין בעולם תיקון 'משיח בן יוסף' בטרם התגלות משיח בן דוד.

והנה מתחילה עוד בעת שהיה יוסף הצדיק בן שבע עשרה שנה, כבר קיבל בנבואת חלומותיו שצריך הוא לתקן ענין זה של מלכות בית יוסף, ולהיות 'משיח בן יוסף'.

ובזה מבואר טעמא באשר נתחבטו המפרשים למה לו ליוסף לספר לפני אחיו את חלומותיו ואת דבריו, והלא ראה שאין הם נוטים להאמינו ולקבל נבואתו, ולמה לו לגרום להם לשנאתו.

אך עיקר כוונת יוסף לטובה, כדי שתתקיים מלכותו בעולם, להכין תיקון 'משיח בן יוסף' בעולם. ואם היו אחיו נשמעים אליו תיכף מתחילה לקבל עול מלכותו עליהם, הרי היתה כל אותה נבואה שבחלום מתקיימת תיכף בשופי ובנקל, ולא היו נצרכים לכל אותם שנות צרה ומצוקה שבאו אליהם בקשיים רבים עד שנתקיימו החלומות במלכות יוסף והשתחויות האחים אליו.

אך כאשר לא קיבלו האחים את מלכותו, נצרך להתגלגל בייסורים קשים נוראים במכירתו לעבד והורדתו למצרים, ולהביאו לידי ניסיונו הקשה, והורדתו אל הבור של בית האסורים. ובעמידתו איתן ברוחו ובנפשו בגבורה עצומה בכל הקשיים והצרות וייסורים שעברו עליו, הכין ופעל בתוככי נפש ישראל תיקון בחינת 'משיח בן יוסף', הקובע את הגדלות בעצם טבע נפש ישראל, גם בתוככי הגלויות הקשים, שיהיו עומדים על עומדם ומחזיקים בגדלות מלכות נשמת ישראל בכל עת ומצב. – עד שלבסוף נעשה משנה למלך בכל ארץ מצרים, ובלעדו לא ירים איש את ידו ואת רגלו, ונתקיימה מלכותו בידו בתיקון מלכות בית יוסף.

[ואף יעקב אבינו זכה בסוף ימיו לשלוח, כשראה את יוסף בנו מלך, ומקיים את הכנת 'משיח בן יוסף', כפי מידתו שנצרך לתקן בעולמו].

ומהאי טעמא גופא לא היה יוסף במצרים שולח להודיעו לאביו בדבר קיומו, כאשר כבר נעמדו בזה המפרשים ובמדרשי רז"ל, מדוע לא נתן יוסף את דעתו להודיע לבית אביו בדבר קיומו במצרים. וכבר בפרשתנו רומז על כך רש"י ז"ל (לט, ז): "אמר הקדוש ברוך הוא, אביך מתאבל, ואתה מסלסל בשערך וכו".

ובפרט תמהו בזה המפרשים והאור החיים הק' לאחר שכבר נתמנה למלך ומושל בכל ארץ מצרים, שאז בוודאי כבר היתה היכולת בידו, ומדוע לא שלח שליח אל אביו בארץ כנען, או לכל הפחות באיגרת וכיוצא להודיע את אביו משלמו. והרי בוודאי ידע והבין גודל צעריו של אבא שיושב ומבכה אותו וממאן להתנחם עליו.

אך הוא הדבר אשר ביארנו, שידע יוסף והבין שעדיין אל הגיעה העת ולא נשלם עת התיקון שנצרך להביא בעולם בשלמות מלכות 'משיח בן יוסף', ועדיין לא הגיעה העת להתגלות עצמו, עד שיקבלו האחים הקדושים ובית אביו את מלכותו ברצון. כאשר נרמז לו בנבואת 'השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים', שעד שלא התקיימה נבואה זו, הרי לא נשלמה מלכותו, ולא השלים את מה שנצרך לתקן בסדר 'רוגזו של יוסף' בהעמדת מלכות משיח בן יוסף בעולם כמבואר.

והנה אחר כל המעשים שהיה יוסף עומד בעוז ובגבורת נפש עצומה בכל ניסיונותיו, נאמר בו (בראשית מה, א) "ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו". וכבר דייקו בספרים הק' בלשון הכתוב "ולא יכול", שבאמת היה צריך כן להמשיך ולהתאפק, וכן היה ברצונו להתאפק ולהחזיק בהסתרו, אלא שכפי שהכתוב בו "לא יכול", שהגיע עד קצה גבול היכולת במסירות נפש עמידתו איתן בכל אותה הסתרה, וגילה עצמו בפתאום בטרם עת. ואילו היה יכול היה יוסף צריך להמשיך לעמוד איתן בנסתרו, ולא להתגלות מעצמו עדיין.

כמו שכתב במשך חכמה פרשת מקץ (בראשית מה, א): "ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים. – רוצה לומר, כי רצה להתאפק ולהביא את יעקב, לקיים 'השמש והירח כו' משתחוים לי', ולא היה לו לרחם עליהם כאשר לא שמעו בהתחננו אליהם. אך שלא היה נאות לפני האנשים הנצבים, שלא ידעו כל המאורע, והיה נראה כאכזר וכלב בליעל בלתי חונן, ולא היה יכול להתאפק בסיבת כל הנצבים עליו" עכ"ל.

כלומר, שמצד האמת עדיין לא הגיעה עת ההתגלות של יוסף. שהרי כל הנהגתו של יוסף עם אחיו מתחילת הדרך כשנטפל להם בעלילת 'מרגלים אתם', וכל אותה השתלשלות, בכולם היה יוסף מנהיג על פי נבואת חלומותיו, שהם היו נבואה בידו מיד ה'. כנרמז בקרא בעת שעמדו האחים לפניו (בראשית מב, ט): "ויזכור יוסף את החלומות אשר חלם להם, ויאמר אליהם מרגלים אתם וגו'". כלומר, כאשר על פי אותם החלומות אמורים הם לקבל עליהם את מלכותו, ולפיכך נצרך לגולל אליהם את כל אותם הסיבות, כדי שמתוך כך יקבלו עול מלכותו עליהם.

והנה אף כי נבואת חלום הראשון, של "קמה אלומתי וגם ניצבה, והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחוין לאלומתי", דהיינו כשיצטרכו אל הלחם ואל הבר, יצטרכו אלומותיהם להגיע לאלומתו, וישתחוו לאלומתו אף כשלא יידעו מי הוא. וזו שפיר נתקיימה בעת שבאו והשתחוו לפניו לשבור בר, ושפיר התחילה קיום נבואה זו גבי יוסף. – מכל מקום עדיין לא התקיימה בו נבואת החלום השני "והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי", שרומז גם ליעקב אבינו ע"ה, ומשתחוים "לי" בהתגלותו, כשיידעו שהוא יוסף ומקבלים מלכותו.

[שהרי השמש והירח מצד עצמם גם כן מאירים, ואשר נצרכים אף הם להשתחוות ליוסף מורה על כך שאף הם מקבלים אורם ממידת יוסף הצדיק, שורש האור הרוחני, ושורש כל ההשפעות שבעולם. ואם היתה נבואה זו מתקיימת היו רואים כולם בעין שכלם בבירור גודל השפעת הקדושה של יוסף ושמירת ברית קודש ושאר מידות יוסף הצדיק, והיה נשאר זה האור לדורות עולם, בבחינת עולם התיקון].

וכל עוד שלא התקיימה בו אף זו הנבואה, היה צריך יוסף להמשיך ולהתאפק ולהסתיר עצמו, כפי שהיתה התכנית עמו מתחילה, לקחת מהם את בנימין אחיהם, עד שיצטרך יעקב אבינו בעצמו לרדת אליו, ולגלות בו שהוא יוסף, ובכך יתקיימו כל חלומותיו בשלמות, ויקבלו עול מלכותו.

אלא שכפי שמעיד בנו הכתוב "לא יכול" יוסף להתאפק עוד, והתגלה בטרם נשלם תיקון 'משיח בן יוסף' בשלמותו.

וכתב בספה"ק שפת אמת פרשת ויגש (תרמ"א) וזל"ק: "ענין הבכיה של יוסף הצדיק. וחז"ל דרשו על החורבנות, ומה עניינו לכאן. ויתכן לומר על פי לשון הפסוק 'ולא יכול יוסף להתאפק כו', כנראה שהיה מהצורך עוד לעכב עצמו".

"ואם היה ביכולתם לתקן עד הסוף, לא היה הגלות והחורבן. כאשר חכמים הגידו, כי הכל נמשך מן השורש".

"והכלל, כי עבודת האבות הכנה לבנים, רק שלא היה בכוחם לסבול כל כך צער, כאשר מעיד הכתוב 'ולא יכול יוסף כו'. לכן הרגיש יוסף מיד שיהיה החורבנות כו'".

"והרי זה המעט שנשאר מהתיקון אין אנו יכולין לגומרו בדורי דורות, ומזה יש לבחון גודל עבודת האבות והשבטים" עכ"ל"ק.

מבואר לפנינו, שאילו היה יוסף יכול להתאפק וממשיכים האחים עוד בסדר התיקון עד גמרו של דבר, ונמשך עוד מעט סדר 'רוגזו של יוסף' עד תכלית. – אז ממילא לא היו עוד החורבנות בישראל, והיה נשלם כל סדר הגלויות והייסורים עד תכלית. והיה נמצא העולם מוכן תיכף לימות המשיח ועולם התיקון השלם, כאשר מתוך כך היה ענין 'משיח בן יוסף' משלים שלמות תיקונו הנצרך בעולם, ונמצא ממילא העולם מוכן שפיר אל תיקונו השלם, בעת צמיחת קרן לדוד עבדך ועריכת נר לבן ישי משיחך.

ומכל מקום אף כי לא נשלם תיקון 'רוגזו של יוסף' בשלמותו על ידי יוסף והאחים, ומתוך כך נשתלשלו כל אותם ייסורים וצרות לדורי דורות של אותו המעט שנשאר לנו לתקן, עד שיהא העולם מוכן בשלמותו. – אף על פי כן זאת פעל יוסף הצדיק לדורות עולם, שיוכלו ישראל לעמוד בכל זה, ונטע בהם כוחות אדירים להשלים מה שצריכים להשלים בהכנת גדלות 'משיח בן יוסף' בגלות.

ומתוך עמידת איתן של יעקב ויוסף יחדיו בתיקון 'רוגזו של יוסף' הכינו וכבשו הדרך לבניהם אחריהם לדורות עולם, שיהיה נקל בידם להשלים כראוי את מה שצריכים לעבור ולתקן בגלויותיהם. וכל ישראל נקראים (עמוס ה, טו) "שארית יוסף", שהשאייר בהם יוסף את כוחו העצום, הן בכללות ישראל, והן בפרטיות בשורש נשמת כל איש מישראל, שיש בו בתוכיות כוחו של יוסף הצדיק, העוזרו ומסייע בעדו להכין הגדלות בנפשו, ולהקים ולרומם בתוכו מלכות שמים, בסוד תיקון 'משיח בן יוסף' המכין הגדלות בנפש ישראל בכל עת ובכל מצב, גם בתוככי הקשיים והייסורים וצרות הגלות כמבואר.

ומכוחו של יוסף יכול כל איש בישראל לעמוד איתן בכל מצבי הניסיונות, גם בעת שלפי ראות עיניו עומד הוא לבדו בדד במערכה, בלי שום עזרה וסיוע, או בלא חברים וידידים וכו'. – כמו שהיה יוסף הצדיק בשעתו לבדו בלא שום עזרה וסיוע, ובלא אחיו ובית אביו, ועמד איתן בניסיונותיו הקשים ומרים. ובכך נפעל לדורות עולם, מעשה אבות סימן לבנים, שגם בעת שנדמה לאדם שאין עוזרים ומסייעים לו כלום, יוכל שפיר לעמוד בעוז בקדושת ישראל, כשיידע נאמנה שכבר הכינו אורה"ק הדרך לדורות עולם.

ואילולי שעמדו יעקב ויוסף בכל עוז בסדר תיקון 'רוגזו של יוסף' לא היו ישראל יכולים להשלים זאת העבודה, ולעמוד בניסיונות ומצבים קשים ונוראים שכאלה, ולהישמר בגדלותם תמיד. כאשר בעקבתא דמשיחא עומדים ישראל בהסתר פנים נורא ובחבלי משיח קשים. – ורק מכוחו של יוסף הצדיק, שהוא בחינת 'אב' לכל ישראל, אנו יכולים להחזיק מעמד איתן בכל אלו הייסורים להכין בחינת 'משיח בן יוסף' בישראל, בן בכללות ישראל, בהעמדת מלכות משיח בן יוסף, והן בפרטות נפש ישראל פנימה, בגדלות פנימית ומלכות של כל ישראל מלכים.

ולעתיד לבוא בביאת משיח בן דוד, יכירו ויראו בבירור מה שפעלו בני ישראל בגלויות הקשות והייסורים הנוראים העוברים עליהם, ומה שתקנו עבורם יעקב אבינו ויוסף הצדיקים תיקונים עצומים נוראים, כאשר מהרה נזכה להתגלות כל ההסתרים בגילוי משיח בן דוד.

ולמדנו אגב אורחין הלכה למעשה, שחלילה לנו לזלזל בעבודתם של ישראל בעקבתא דמשיחא, ובכל מה שאנו עוברים בעולם. אף שנראה לפעמים כאין וכאפס לעומת הדורות הקודמים, שהרי מצינים אנו בכך את ימות המשיח, ואין כאן המקום להאריך בזה.

ד

יוסף בגימטריא מלך יון – שהוא המכין כנגדו ניצחון מלכות בית חשמונאי והכנת אורו של משיח בישראל

והלום ידוע מ"ש בספה"ק מגלה עמוקות (פרשת מקץ): "יוסף בגימטריא מלך יון", ופירשו זקני הקדושים ז"ע בתולדות אדם ובדברי בינה, שיוסף הוא העומד כנגדו של מלך יון. וכן כתבו "יוסף בגימטריא אנטיוכוס", כי הוא המכניע את קליפת אנטיוכוס מלך יון.

ומבואר אל נכון לפי דרכנו, כי זאת היתה מלכות יון הרשעה משפילה את ישראל עד תחתית, כדי לעקור כל גדלות מישראל, וזאת לא היו יכולים לסבול שיש בהם בישראל מלכות פנימית, גדלות וממשלה, בהיותם הם עם סגולה מובחר כל האומות, ורוממתנו מכל הלשונות, ונקראים הם "ממלכת כהנים וגוי קדוש". ולפיכך היו מטילים עליהם כל אותם גזירות קשות וחמורות, ברדיפות ומלחמות רבות, כדי להשפילם ולהכניעם תחתיהם, שלא תתכונן בהם אותה גדלות פנימית היעודה עליהם מימות עולם.

ובכך נמצאו היוונים נלחמים כנגד בחינת 'משיח בן יוסף', שביסודה מושתתת גדלות פנימית בנפש ישראל מצד עצם מהותם, גם בעתותי גלות ומשבר, וזה עיקר תיקון משיח בן יוסף בישראל בפרט ובכל העולם, להכין מלכות שמים בפנימיות גדלות ישראל בעולם, כנגד אנטיוכוס מלך יון וגונדא דיליה, כאשר 'יוונים נקבצו עלי, ופרצו חומות מגדלי', לבטל ולהכריח גדולת ישראל חלילה.

אמנם מכוחו של אותו זקן ישראל סבא, ומכוחו של יוסף אבינו, שעמדו והכינו בגבורת איתן סדר 'רוגזו של יוסף'. הרי בכך נמצאו כל ישראל מוכנים ועומדים להתגבר כנגד קליפת יון הרשעה, הבאה להשפיל את ישראל. ומכוחו של יוסף הצדיק יכול כל אחד ואחד מישראל להתרומם עצמו, ולהתגבר כנגד השפעת קליפה זו, ולהכניע את היוונים ולהרחיקם מישראל.

ואכן מכוח זה היו החשמונאים קמים ונלחמים בעוז ותעצומות כנגד מלכות יון, שקיבלו כל הכוחות מתוך מה שהכין עבורם יוסף הצדיק בשעתו לדורות עולם, שיוכלו לעמוד בקשרי המלחמה במסירות נפש, ולהחזיר הגדלות בישראל, בסדר 'מלכות בית חשמונאי' שקבלו מידת אחר כך את מלכותם, וחזרה מלכות לישראל באותה עת.

ולמדנו ממוצא הדברים, שזו העת דידן, בימי החנוכה המקודשים הללו, הוא העת והזמן המוכן ומוכשר לכך. וימים הללו של החנוכה מסוגלים מאוד להתגברות ישראל בסדר תיקון 'משיח בן יוסף'. לרומם כנסת ישראל מעפרה, ולהחזיר גדלותם של ישראל בעמקי לב ונפש. ובימים אלו הוא בנקל מאוד, כאשר מתעורר בסגולת הימים ההם בזמן הזה, כוח ניצחון מלכות בית חשמונאי, שעורר את נצחך עליהם, לנצח את אויביהם, ולנצח על מלאכת שמים. לעורר כוחו של יוסף הצדיק וקדושתו הפנימית בקרב לב ונפש ישראל פנימה, להכין את מלכות 'משיח בן יוסף' בישראל, שהוא המכין ומכשיר את התיקון השלם בהתגלות מלכות משיח בן דוד בעולם. ולכן ימי החנוכה והפורים הללו הם הנותנים כוח הקיום של ישראל בגלות, כמ"ש בספרים הקדושים, שמכוחם אנו מחזיקים מעמד איתן בגלות המר, להכין בזה את התגלות התיקון העתיד הנעשה ונשלם מתוך אותה עמידת איתן שעומדים ישראל בגלותם.

ובכן מובן בזה היטב מ"ש בספה"ק בני יששכר (מאמר ב אות טז), וז"ל: "אמר הרב הקדוש מהר"פ זצוק"ל [מדרש פנחס אות א], שבכל חנוכה בשעת הדלקת הנרות נתגלה האור הגנוז, והוא אורו של מלך המשיח עכ"ד" עכ"ל"ק, עיין שם שהאריך בזה טובא.

ובהאמור, הרי שפיר ימי החנוכה הללו מצינים בהכנה דרבה את 'אורו של משיח', כאשר אלו הימים מסוגלים לתיקון בחינת 'משיח בן יוסף' המכין את אורו של משיח להתגלותו, כנרמז בגמרא סוכה (נב). הנ"ל. ובכך נמצאו ישראל מגלים בתיקון זה, שהוא התיקון האחרון הנצרך בעולם לפני תיקון אורו של משיח. כמו שהיה יעקב אבינו עם יוסף מתקנים תיקון 'רוגזו של יוסף' אחר שהשלימו כבר תיקון הגלויות שצריכים ישראל לעבור

בעולם, ותיקון האחרון של ימות עקבתא דמשיחא הוא בהשלמת תיקונים אלו של יוסף הצדיק ע"ה בעולם, והחדרת שלמות מלכות 'משיח בן יוסף' בנפש ישראל פנימה. שממנה נובעת זריחת 'אורו של משיח' כמבואר, ודו"ק.

ויהי רצון שנזכה מהרה להתגלות 'אורו של משיח' בעולם, ולביאת משיח בן דוד גואלינו גואל צדק, במהרה בימינו אמן.

לקבלת הגליון מידי שבוע למייל שילחו ל m0732951213@gmail.com